

DĖL LMT PODOKTORANTŪROS STAŽUOČIŲ

Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjunga (toliau - LJMS) norėtų atkreipti dėmesį į Lietuvos jaunųjų mokslininkų nusiskundimus dėl LMT „Podoktorantūros stažuotės“ projektų. LJMS prašo paaiškinimų ir deramų veiksmų siekiant didinti projektų skaidrumą ir tikslingumą.

Susisteminti apibendrinimai pateikti žemiau:

1. **Aiškūs vertinimo kriterijai.** Projektų atrankos kriterijai yra pateikti projekto finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. V-247 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ 09.3.3-LMT-K-712 priemonės „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 2 patvirtinimo“, 2-ame priede. Minėtame dokumente nėra pateikiami kriterijų intervalai ir detalus paaiškinamas, kiek balų kuriuo atveju turėtų būti skiriama. Pavyzdžiui, nėra aišku, kas yra „aukšto lygio mokslininkas“, kada patirtis vykdant projektus yra pavyzdinė ir turėtų būti skiriama maksimalūs balai ir pan. Iš gautų nusiskundimų matome, kad pasitaiko atvejai, kai ekspertams patelkus teigiamus komentarus (neminint nė vieno neigiamo aspekto) nėra skiriami maksimalūs balai. Tokiais atvejais nėra aišku, kokių pagrindų pateikiamas įvertinimas ir ką mokslininkas turėtų tobulinti siekiant kitą kartą gauti geresnius įvertinimus. Prašome neapsiriboti pagrindiniais vertinimo kriterijais: prasminga *pateikti įverčius su paaiškinimais, kuriuose būtų atsižvelgiama į skirtingų mokslo sričių specifiką.* Tokių išaiškinimų pateikimas tiek palengvins darbą ekspertams, tiek paraiškų teikėjams padės įvertinti savo, kaip stažuotojo (pareiškėjo), galimybes.

2. Skaidrus vertinimo procesas. Siekiant užtikrinti paraiškų vertinimo skaidrumą, *LJMS nuomone, turėtų būti užtikrintas skaidrus vertinimo procesas, manome, kad būtų galima remtis gerąją Europos mokslo tarybos praktika.*

Prašome patikslinti, kaip ekspertų skirti balai yra apibendrinami. Ar yra išvedamas vidurkis, o gal svertinis vidurkis atsižvelgiant į ekspertų komentarų lygį? Jeigu ekspertų nuomonės išsiskiria, ar yra skiriamas papildomas ekspertas? Ar tai vyksta tik apeliacijos patvirtinimo metu? Kaip vyksta ekspertų darbo vertinimas? Kaip ekspertai yra apmokomi vertinti konkretų šaukimą? Pagal dabar galiojančias tvarkas, siekiant užtikrinti objektyvumą, komisijos darbą vertina komisijos pirmininkas, tačiau iš pateiktų nusiskundimų matome, kad ekspertų išvados nėra visada pateikiamos objektyviai ir dažnai nesuteikia tinkamo pagrindo jaunesiems mokslininkams tobulinti paraiškas.

3. Šalinamas kalbinis dviprasmiškumas. Šiuo metu susidariusi dviprasmiška situacija, kad vertintojams ruošiamos, iš esmės, dvi paraiškos, bet sprendimai priimami remiantis sutrumpinta paraiška anglų kalba. Dėl riboto spaudos ženklų kiekio anglų kalba rengiama paraiška yra neadekvati, kas kelia prieštarą. Ribojama apimtis verčia aukoti tokius svarbius aspektus kaip planuojamos mokslinės produkcijos pristatymas, tyrimų planą, bendrą tyrimo reikalingumą. LMT parengtuose nuostatuose nurodyta, kad esant ginčytinoms situacijoms remiamasi paraiška pateikta lietuvių kalba. Taip pat, lietuviškos paraiškos versijoje yra priimamas didesnis kiekis priedų, negu angliškos paraiškos versijoje. Informacijos neatitikimas tarp lietuviškos ir angliškos versijos verčia abejoti pagrindinio angliškojo vertinimo objektyvumu. *Prašome sudaryti sąlygas ekspertams vertinti pilną paraišką suvienodinant paraiškas.*

4. Didinamas tarpdiscipliniškumas. Pagrindinis „Podoktorantūros stažuotės“ projekto tikslas yra stažuotojui įgyti kompetencijų. Susidūrime su atvejais, kai stažuotojui yra skiriami mažesni balai dėl siekio vykti į stažuotę ar teikimo į susijusią, bet naują tyrimų sritį - diskriminuojamas tarpdiscipliniškumas *Prašome įvesti ar sustiprinti tarpdiscipliniškumo svorį paraiškoje.*

5. Aiškus apeliacijų procesas. *Prašome paaiškinti, kaip vyksta apeliacijų vertinimas, kaip sudaroma apeliacijų vertinimo komisija, nustatomas apeliacijos pagrindas, taip pat prašome sudaryti sąlygas dviejų etapų apeliacijai.* Šiuo metu komisija tvirtina tik akivaizdžiai padarytas faktines klaidas, tačiau nėra kreipiama dėmesio į vertinimo

neatitikimus, susijusius su ekspertinio vertinimo paskirtų balų ir pateikto teksto neatitikimais. Pvz. ekspertas kokybiškai įvardina „labai gerai“, bet skiriama 18 iš 30 balų - tokio tipo vertinimo komentaras kelia abejonių, tačiau apeliacijų metu tokios pastabos nėra vertinamos. Buvo atvejų, kai viename kriterijuje atlikta faktinė klaida padarė įtaką kito kriterijaus balui - reikalingas išsamesnė nei vieno balo korekcija. Verta paminėti, kad pasitaiko atvejų, kai ekspertas nurodo, kad stažuotojas neturi nė vienos mokslinės publikacijos, o stažuotojas turi pavyzdžiui aštuonias publikacijas, kurios Web of Science/Scopus duomenų bazėse indeksuojamas su „impact factor“, tačiau net ir remiantis šiais faktais, teikta apeliacija buvo atmesta.

6. Ekspertų atrankos skaidrumas. *Prašome paaiškinti, kaip vyksta ekspertų atrinkimas.* Ar yra pakankama diversifikacija tarp ekspertų institucijų, kuriose dirba ekspertai? Kokių institucijų paraiškos kokiems ekspertams gali būti suteikiamos vertinti? Kiti aspektai.

7. Jaunesnieji ekspertai. *Siūlome įvesti jaunesniojo eksperto kategoriją, kas leistų jaunesniems ekspertams kartu su patyrusiais ekspertais atlikti vertinimus, ugdytų jaunųjų mokslininkų kompetencijas, diversifikuotų komisiją. Prasminga įvesti „pasvertas kvotas“ tarp jaunesniųjų ir patyrusių ekspertų. Šiuo metu jaunieji mokslininkai yra diskriminuojami.*

8. Aiški publikacijų svarba. *Prašome patikslinti, koku būdu LMT nustato mokslinių žurnalų tarptautiškumo lygį, citavimo indeksą, kvartilius ir kitus kriterijus, susijusius su publikacijų vertinimu.* Turime atvejų, kai LMT mokslinių žurnalų vertinimas nesutampa su ELABA ir Web of Science duomenų bazės skirstymu, todėl reiktų patikslinti koku reglamentu ir metodika remiantis LMT nustato mokslinio žurnalo lygmenį.

LJMS pageidautų aptarti situaciją susitikime. Susitikimo data siūlykite elektroniniu paštu info@ljms.lt. Prašome kad prieš susitikimą pateiktumėte dokumentus, kuriais remsitės, kad LJMS atstovai būtų iš anksto susipažinę ir diskusija būtų produktyvesnė.

LJMS pirmininkė

Salomėja Vanagienė